

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : D3/1/Y.K.-99/11 (Devralma)

Karar Sayısı : 99-33/313-193

Karar Tarihi : 06.07.1999

A- TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. M. Tamer MÜFTÜOĞLU

Üyeler : Mehmet Zeki UZUN, Sadık KUTLU, Dr.Kemal EROL, İsmet CANTÜRK, Nejdet KARACEHENNEM, Mustafa PARLAK, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY, Kubilay ATASAYAR, Murat GENCER

B- RAPORTÖRLER: Yüksel KAYA, Hilmi BOLATOĞLU

C- BAŞVURUDA BULUNAN: - Ülker Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
- Karsa Bisküvi Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.

D- TARAFLAR: - Ülker Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Davutpaşa Cad.No:10 Topkapı/İSTANBUL
- Üstün Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Davutpaşa Cad.No:18 Topkapı/İSTANBUL
- Atlas Gıda Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Davutpaşa Cad.No:10 Topkapı/İSTANBUL
- Birlik Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.
Esenboğa Yolu Çankırı Kavşağı Çubuk/ANKARA
- Karsa Bisküvi Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Kocasinan Cad. Kaman İş Merkezi No:1 Kat:6
Bahçelievler/İSTANBUL

E- DOSYA KONUSU: Bildirimde bulunan Ülker Grubu şirketlerinin Karsa (Biskot) Bisküvi Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.'nin hisselerinin %51'ini devralması işlemine izin verilmesi talebi.

F- DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 4.6.1999 tarih, 1725 sayı ve 17.6.1999 tarih, 1898 sayı ile giren bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 1.7.1999 tarih, D3/Y.K.-99/11 sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu 2.7.1999 tarih, REK.0.07.00.00/42 sayılı Başkanlık önergesi ile 99-33 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G- RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: Ülker Grubu'nun ilgili ürün pazarında hakim durumda olduğu ve devralma işleminin mevcut hakim durumu güçlendirme ihtimalinin olduğu gerekçesiyle sözkonusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 10. maddesi gereğince nihai incelemeye alınması gerektiği düşünülmektedir.

H- İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

1. Taraflar

Devralma işlemine taraf şirketlerden Ülker Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., Üstün Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., Atlas Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Birlik Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş. ayrı birer tüzel kişilik olmalarına rağmen, aynı ekonomik birliğe dahil olmaları nedeniyle 4054 sayılı Kanun'un 3. maddesi gereği Ülker Grubu adı altında tek bir teşebbüs olarak değerlendirilmişlerdir.

Ülker Grubu "Ülker" markası ile başta bisküvi olmak üzere çikolata, kek, kakaolu ve şekerlemeli ürün piyasalarında faaliyet göstermektedir. Merkezi Karaman Organize Sanayi Bölgesi'nde bulunan Karsa Bisküvi Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. ise, 1982 yılında gofret üretimi ile piyasaya girmiş, 1986 yılında bisküvi üretimine geçmiştir. Devralma işleminin bildirilmesini takiben şirketin ticaret unvanı Biskot Bisküvi ve Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti. olarak değiştirilmiştir.

2. İlgili Pazar

Ürün Pazarı: İşlemin taraflarının faaliyet konuları dikkate alındığında işlemde etkilenen faaliyetlerin bisküvi üretim ve satışı olduğu anlaşılmaktadır. Diğer taraftan ilgili ürün pazarı belirli bir ürün ve onunla yüksek ikame edilebilirliği olan diğer mallardan oluşmaktadır. Bir malın diğer malla aynı pazarda sayılabilmesi için bu iki ürünün tüketici gözünde nitelikleri, kullanım amaçları ve fiyatları bakımından benzer olması gerekir. Bisküvi; un, şeker, yağ, süttozu gibi temel maddeler ve kakao, vanilin, peynir suyu tozu gibi ürün cinsine göre değişen maddeler kullanılarak üretilen bir besin maddesidir. Bisküvinin, tüketici açısından fiyatının görece düşük olması, kolay bulunabilen ve herkesin rahatlıkla tüketebileceği temel bir gıda maddesi olması ve besin değerinin oldukça fazla olması, diğer şekerli-unlu ürünlerle ikame edilebilme imkanını azaltmaktadır. Bütün bu hususlar gözönünde bulundurularak ilgili ürün pazarı, bisküvi pazarı olarak belirlenmiştir.

Coğrafi Pazar ise ilgili ürün açısından tüm Türkiye'de piyasaya giriş şartlarının ve üretim, dağıtım ve pazarlama bakımından rekabet koşullarının bölgesel farklılıklar göstermediği göz önüne alınarak, Türkiye Cumhuriyeti sınırları olarak belirlenmiştir.

3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Bildirim konusu işlem, Karsa (Biskot) Bisküvi Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti'nin %51 oranında hisselerinin Ülker Grubu şirketleri tarafından iktisap edilmesidir. Dolayısıyla işlem, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Tebliğ'in birleşme ve devralma hallerinin sayıldığı 2. maddesinin (b) bendinde yer verilen "*herhangi bir teşebbüsün ya da kişinin diğer bir teşebbüsün mal varlığını yahut ortaklık paylarının tümünü veya bir kısmını ya da kendisine yönetimde söz sahibi olma yetkisi veren araçları devralması veya kontrol etmesi*" hükmü çerçevesinde bir devralmadır.

Devralma işlemine taraf olan şirketlerden Ülker Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., Üstün Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş., Atlas Gıda Sanayi ve Ticaret A.Ş. ve Birlik Pazarlama Sanayi ve Ticaret A.Ş.'nin aynı ekonomik birlik içinde olmaları ve tek teşebbüs olarak kabul edilmeleri nedeniyle, adı geçen şirketlerin pazar payları ve ciroları, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 4. maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde, dahil

oldukları Ülker Grubu esas alınarak hesaplanmıştır. Buna göre Ülker Grubu'nun ilgili pazarda payı %59,5, cirosu 199.259.656.000.000 TL'dir. Karsa (Biskot) Bisküvi Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.'nin pazar payı ise %0.5 ve cirosu 4.122.000.000.000 TL'dir.

Tarafların toplam pazar payları ve ciroları, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesinin "*birleşmeyi veya devralmayı gerçekleştiren teşebbüslerin, ülkenin tamamında veya bir bölümünde ilgili ürün piyasasında, toplam pazar paylarının piyasanın %25'ini aşması halinde veya bu oranı aşmasa bile toplam cirolarının yirmibeş trilyon Türk Lirasını aşması halinde Rekabet Kurulundan izin almaları zorunludur*" hükmü ile getirilen pazar payı ve ciro eşikleri açısından değerlendirildiğinde, söz konusu devir işleminde tarafların sahip oldukları pazar payı ve ciro yönüyle 1997/1 sayılı Tebliğ'de yer alan eşiklerin aşıldığı, dolayısıyla bildirim konusu işlemin anılan Tebliğ kapsamında izne tabi bir devir işlemi olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yukarıda yer verildiği üzere, devralma işlemi öncesinde Ülker grubu'nun ilgili ürün pazarındaki payı %59.5'tir. Buna karşılık pazarda en büyük rakibi olan Eti'nin payı %28 olup, bu iki teşebbüsü Saray %2.3, Bifa %1,7, Onsa %0.3 gibi oldukça küçük pazar payına sahip teşebbüsler takip etmektedir. Ülker Grubu'nun pazar payının yüksek olması; rakiplerinin, biri haricinde pazar payı itibarıyla küçük ölçekte teşebbüsler olması; ayrıca Ülker Grubu'nun üretim girdilerinin temini ile üretim, dağıtım ve pazarlama süreçlerinin entegre halde olması ve tüketici gözünde sahip olduğu güçlü marka imajı gözününde bulundurulduğunda, anılan teşebbüsün pazarda lider konumunda olduğu anlaşılmaktadır. Devralma işlemi sonrasında ise, Ülker Grubu'nun pazar payının %0.5 oranında artarak %60'a ulaşacağı görülmektedir. Ancak bu durum, pazar payı yönüyle Ülker Grubu ile rakipleri arasındaki farkı büyük ölçüde değiştirmeyecektir.

Öte yandan yatırım maliyeti, hammadde ve diğer girdilerin temini ile pazarlamaya ilişkin unsurlar, pazara girişte önemli bir engel oluşturmamaktadır. Pazarın insan sağlığını yakından ilgilendirmesi nedeniyle hijyen, kalite kontrol ve sağlıklı üretimin denetimi bakımlarından ilgili Bakanlık ve resmi kuruluşlardan alınması gereken ruhsat ve izinler, pazara girişi etkileyen koşullardır. Buna karşılık bisküvi üretim tesislerinin kurulma maliyeti, üretimde kullanılan fırının kapasitesine bağlı olarak değişmekle birlikte, üretim sürecinde kullanılan makinelerin büyük bölümünün yurt içinde üretilmesi, yatırım açısından maliyet avantajı yaratmaktadır. Piyasaya girişteki kolaylık, yatırım teşvikleri ve hızla gelişen ihracat olanakları, son yıllarda çok sayıda teşebbüsün bu pazarda faaliyete başlamasına neden olmuş ve değişik ölçeklerdeki bu teşebbüslerin sayısı 51'e ulaşmıştır. Tahıla dayalı ürünler içinde en fazla katma değer yarattığı kabul edilen bisküvi sektörü, özellikle ihracata yönelik yatırımların odağı haline gelmiştir. 1998 yılı verilerine göre, bisküvi sanayinde 782.738 ton/yıl teorik kapasite mevcut olup, ancak kurulu kapasitenin talepten fazla oluşu nedeniyle kapasite kullanım oranı % 55 seviyelerinde gerçekleşmiş, fiili üretim 437.000 ton/yıl olmuştur.

Ayrıca dosya mevcudu bilgi ve belgelerden söz konusu devralma işleminin amacının, ihracata yönelik çalışan Karsa (Biskot) Bisküvi Gıda Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.'nin mali yapısını güçlendirerek şirketin muhtemel iflasını önlemek, Ülker

Grubu'nun know-how, ar-ge, finansman ve pazarlama alanlarındaki desteği ile Őirket'in ekonomik etkinliğini artırmak olduğu, diğer taraftan devralma sonrasında eski ortakların kalan paylarla mevcudiyetlerini sũrdũrecekleri, Şirketin Őũpheli alacaklarının tahsil edilmesi için giriŐimde bulunulacağı, ¼retim tesislerinin teknolojik yenilenmeye tabi tutularak elveriŐli ¼retim unsurlarının ihracata y¼nelik çalıŐtırılacađı tespit edilmiŐtir.

¼lker Grubu'nun bildirim konusu devralma işlemi ile pazardaki payı %0,5 oranında artmakla birlikte, gerek ilgili pazarda faaliyette bulunan teŐebbũs sayısının fazla olması, gerekse arz kaynaklarına ulaŐabilme, ¼retim ve pazara giriş olanakları açısından engellerin bulunmaması nedeniyle, işlem sonucunda rekabetin ¼nemli ¼lũde azaltılmasının s¼z konusu olmadığı kanaatine varılmıŐtır.

İ- SONUÇ

Yukarıda yer verilen değerlendirmeler ve tespitler doğrultusunda;

- ¼lker Grubu'nun Karsa (Biskot) Bisk¼vi Gıda Sanayi ve Tic. Ltd. Şti.'nin hisselerinin % 51'ini devralması işleminin, tarafların sahip olduğu toplam pazar payı ve ciroları y¼n¼yle, 1997/1 sayılı "Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ" kapsamında izne tabi bir işlem olduğuna,
- Bu işlem sonucunda, rekabetin ¼nemli ¼lũde azaltılmasının s¼z konusu olmaması nedeniyle, bildirim konusu devralma işlemine izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiŐtir.